

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Jany Brothánkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **Ing. J. H.**, proti žalovanému: **Finanční úřad pro Ústecký kraj, Územní pracoviště v Ústí nad Labem**, se sídlem Dlouhá 3359, 400 21 Ústí nad Labem, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného č. j. 59346/16/2501-80542-507591 ze dne 26. 1. 2016, v řízení vedeném u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 15 Af 33/2016, o námitce podjatosti vznesené žalobcem proti soudcům Krajského soudu v Ústí nad Labem,

t a k t o :

Soudci Krajského soudu v Ústí nad Labem JUDr. Markéta Lehká, Ph.D., Mgr. Václav Trajer a JUDr. Petr Černý, Ph.D. **n e j s o u** vyloučení z projednávání a rozhodování věci vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 15 Af 33/2016.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalobce se žalobou (ze dne 8. 4. 2016) doručenou dne 11. 4. 2016 Krajskému soudu v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“) domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 1. 2016, č. j. 59346/16/2501-80542-507591. Spolu s žalobou požádal o přiznání odkladného účinku.

[2] Krajský soud vyzval dvěma usneseními ze dne 19. 4. 2016, č. j. 15 Af 33/2016 – 6 a č. j. 15 Af 33/2016 – 7, žalobce k zaplacení soudního poplatku za žalobu a za návrh na přiznání odkladného účinku. Na tato usnesení reagoval žalobce podáním ze dne 25. 4. 2016, v němž mimo jiné vznesl námitku podjatosti ve smyslu § 8 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), vůči všem soudcům krajského soudu. Vyloučení soudců krajského soudu z projednání a rozhodování věci odůvodnil žalobce tvrzením, že „jinak opět reálně hrozí, že jimi bude pokračováno v dalším pokořování nezávislého, nestranného, odborného a spravedlivého rozhodování soudů“. Domnívá se proto, že věc musí být přikázána jinému soudu z důvodu delegace nutné.

[3] V návaznosti na vznesenou námitku podjatosti učinili soudci senátu 15 Af krajského soudu JUDr. Markéta Lehká, Ph.D., Mgr. Václav Trajer a JUDr. Petr Černý, Ph.D. písemné prohlášení (č. 1. 10 spisu krajského soudu). Všichni shodně uvedli, že se ve vztahu k věci i k žalobci necítí být jakkoliv podjati, pročez považují uplatněnou námitku za zcela nedůvodnou.

II.

[4] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že námitka podjatosti vznesená žalobcem **není důvodná.**

[5] Podle § 8 odst. 1 zákona s. ř. s., *[s]oudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*

[6] Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. *[ú]častník nebo osoba zúčastněná na řízení může namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočnicka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, a je-li namítána podjatost soudní osoby, tlumočnicka nebo znalce, senát po jejich vyjádření.*

[7] Při úvahách o vyloučení soudce z důvodů uvedených v ustanovení § 8 s. ř. s. je nutno postupovat velmi obezřetně, neboť jde o výjimku z ústavní zásady, podle které nesmí být nikdo odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny). Tak, jak zákon a na něj navazující rozvrh práce určuje osobu zákonného soudce (příslušného soudního oddělení, senátu), je tato příslušnost zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci lze proto jen výjimečně a ze závažných důvodů, které mu, alespoň potenciálně, brání rozhodnout v souladu se zákonem, nezájatě a spravedlivě (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003 – 16). Při posouzení otázky podjatosti soudce je třeba akcentovat též tzv. zdání nezávislosti a nestrannosti nejen ve vztahu k účastníkům řízení, nýbrž i ke třetím osobám (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 15. 11. 2010, sp. zn. I. ÚS 517/10).

[8] Z dikce citovaného ustanovení je zřejmé, že se Nejvyšší správní soud nemohl zabývat námitkou podjatosti směřující proti krajskému soudu jako celku, tj. i proti soudcům daného soudu, kteří se nepodílejí na projednávání a rozhodování věci vedené pod sp. zn. 15 Af 33/2016. Soudnictví je totiž vždy pojmově spjato s rozhodováním konkrétních případů a nemá povahu akademického řešení obecných právních otázek, které nemají význam pro účastníky řízení, a proto i uvedený základní funkční princip nestrannosti je nutno vztahovat pouze ke konkrétní rozhodované věci. Účastník řízení

pokračování

tedy může namítat podjatost pouze u toho soudce, který je povolán v jeho věci rozhodnout. Při posuzování námitky podjatosti je nutno respektovat zásadu hospodárnosti řízení, která v daném případě velí postupovat tak, aby podjatost jednotlivých soudců byla prověřována jen potud, dokud se nenajde potřebný počet soudců, kteří jsou ve vztahu k věci nepodjatí a kteří tedy ve věci mohou jednat a rozhodovat (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2006, č. j. Nao 32/2005 – 34).

[9] Žalobce namítl podjatost všech soudců krajského soudu. Podle rozvrhu práce již věc byla přidělena senátu 15 Af ve složení: JUDr. Markéta Lehká, Ph.D., Mgr. Václav Trajer a JUDr. Petr Černý, Ph.D. Nejvyšší správní soud se proto nejprve zabýval tím, zda je námitka podjatosti relevantní ve vztahu k těmto třem soudcům. Teprve byla-li by námitka shledána důvodnou a byli-li by tito soudci vyloučeni z projednávání a rozhodování věci, přistoupil by Nejvyšší správní soud ke zkoumání podjatosti ostatních soudců krajského soudu.

[10] Vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci má být založeno nikoliv na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnost o jeho nepodjatosti. Subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání; rozhodování o této otázce se však musí dít výlučně na základě hlediska objektivního (shodně též Ústavní soud ve věci sp. zn. I. ÚS 370/04). Ústavní soud ve své judikatuře dále vyslovil, že „[d]ůvodné pochybnosti o soudcově nestrannosti jsou kategorií objektivní povahy a jako takové musí být založeny skutečnostmi objektivitě soudcovského rozhodování protiřecími, a to natolik, že nikoli z pohledu účastníků řízení, ale v objektivním smyslu ústavně chráněnou nestranností soudcovského rozhodování otřásají“ (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 3. 2000, sp. zn. III. ÚS 26/2000). Důvodem vyloučení je tedy taková povaha subjektivního vztahu soudce k věci samé, k účastníkům či jejich zástupcům, která je natolik objektivizovatelná, že lze důvodně pochybovat o soudcově nepodjatosti. Poměr k věci může vyplývat především z přímého právního zájmu soudce na projednávání věci, zejména v případech, kdy by mohl být rozhodnutím soudu přímo dotčen ve svých právech. Poměr soudce k účastníkům nebo k jejich zástupcům (ať již přátelský či nepřátelský) může být založen příbuzenským nebo jemu obdobným vztahem, může jít i o vztah ekonomické závislosti, apod.

[11] Žalobce spatřuje důvod podjatosti soudců krajského soudu v rozhodovací činnosti soudců v minulých řízeních (srov. žalobcovu formulaci námitky podjatosti: „...reálně brozí, že jimi bude pokračováno v dalším pokořování nezávislého, nestranného, odborného a spravedlivého rozhodování soudů“).

[12] Dle § 8 odst. 1 věty poslední s. ř. s. důvod k vyloučení soudce nezakládají okolnosti spočívající v postupu soudce v řízení o projednávání věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech. Postup v rozhodování dotčených soudců v jiných věcech tedy nemůže vést k jejich vyloučení, byť by v těchto věcech byl sám žalobce neúspěšný. Nejvyšší správní soud k námitce žalobce podotýká, že soudce může být vyloučen z rozhodování jen z objektivních důvodů, nikoli pro subjektivní přesvědčení účastníka řízení o nespravedlivosti dřívějšího rozhodnutí či nezákonného postupu soudu. Zpochybňovat rozhodnutí soudu jistě lze; k tomu však slouží opravné prostředky (jsou-li

přípustné), nikoli námitka podjatosti (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2015, č. j. Nao 82/2015 – 58).

[13] Z tvrzení žalobce ani z obsahu spisu nevyplývá, že by se uvedení soudci podíleli na projednávání nebo rozhodování této věci ve správním nebo v předchozím soudním řízení, přičemž předchozí řízení je třeba chápat nikoli časově (tedy nikoli jakékoliv řízení před správním soudem, jehož byl žalobce účastníkem a v němž se uvedený soudce podílel na rozhodování), nýbrž instančně (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. Nao 2/2003 – 18 ze dne 19. 3. 2003, publ. pod č. 53/2004 Sb. NSS). Vyloučen by tak byl jen soudce, který by o téže věci rozhodoval nejprve v řízení u krajského soudu a následně pak v řízení kasačním u Nejvyššího správního soudu. O takový případ však v nyní posuzované věci nejde.

[14] Obecné a nepodložené domněnky žalobce nemohou být důvodem vyloučení soudců pro podjatost. Ze spisu rovněž nevyplývá nic, co by nasvědčovalo tomu, že by členové dotčeného senátu měli k projednávání věci nebo k procesním stranám jakýkoliv vztah, což ve svém písemném prohlášení potvrdili i oni sami. Vzhledem k tomu, že žalobce neuvedl žádné relevantní skutečnosti, které by mohly vést k pochybnostem o nepodjatosti dotčených soudců, a nenásvědčují tomu ani jiné skutečnosti, rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že nejsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 15 Af 33/2016. V důsledku toho odpadá nutnost rozhodovat o delegaci nutné (§ 9 odst. 1 s. ř. s.), neboť nenastala situace, že by pro vyloučení soudců specializovaných senátů místně příslušného soudu nebylo možno sestavit senát.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. května 2016

Mgr. Jana Brothánková
předsedkyně senátu